

POSTANOWIENIE

Dnia 21 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania M. Sp. z o.o. z/s w R.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie
z udziałem I.M.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 21 stycznia 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się Spółki i ubezpieczonej od wyroku Sądu
Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 22 października 2024 r., sygn. akt III AUa
274/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od M. Sp. z o.o. z/s w R. i I.M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie kwoty po 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1¹ kpc tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 października 2018 r., IV U 176/18 Sąd Okręgowy w Rzeszowie oddalił odwołanie od decyzji z dnia 30 listopada 2017 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie stwierdzającej, że I.M. jako pracownik u płatnika składek M. sp. z o.o. w R. w okresie od 1 stycznia 2010 r. do

28 lutego 2017 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu, a w związku z tym podstawa wymiaru składek na jej ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne wynosi 0 złotych, a ponadto oraz zasądził od wnioskodawcy M. sp. z o.o. z/s w R. na rzecz organu rentowego kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z dnia 22 października 2024 r., III AUa 274/24 oddalił apelacje wnioskodawców oraz zasądził od M. Sp. z o.o. z/s w R. i I.M. na rzecz organu rentowego kwoty po 480 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym i kasacyjnym z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się przedmiotowego orzeczenia do dnia zapłaty.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawcy zarzucili naruszenie: 1. art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 8 ust. 1 oraz art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art 13 pkt 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm., dalej jako ustawa systemowa) w zw. z art. 22 k.p.; 2. art. 201 k.s.h.; 3. art. 327¹ § 1 art. 233 § 1 i art. 382 k.p.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnili oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej oraz występowaniem istotnego zagadnienia prawnego i potrzebą wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości orzecznicze.

W zakresie art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. skarżący wskazali, że kwestią która stanowi istotne zagadnienie prawne w kontekście pewności obywateli co do prawa jest ustalenie, co znaczy niemal jedyny wspólnik.

W zakresie oczywistej zasadności skargi, skarżący wskazał, że Sąd Apelacyjny uchylił się od oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd poprzestając na konstatacji, że jedyny lub niemal jedyny wspólnik będący jednocześnie członkiem zarządu spółki nie może być jej pracownikiem, w żaden sposób nie odniósł się do przeprowadzonego postępowania, dowodów z zeznań świadków, czy pisemnych - w tym regulaminu zarządu, umów łączących

ubezpieczonego z drugim udziałowcem oraz pominął kwestie przeprowadzonej uprzednio kontroli, częściowo za ten sam okres. W ocenie skarżących za niedopuszczalne należy uznać prowadzenie ponownej kontroli za ten sam okres i uznanie na jej podstawie, że doszło do nieprawidłowości.

Mając powyższe na uwadze skarżący wniesli o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i stwierdzenie, że składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych winny być deklarowane i odprowadzane również od wynagrodzenia pani I.M. w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 28 lutego 2017 r. jako pracownika płatnika składek M. Sp. z o.o. i ustalenie kwot należnych na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przy uwzględnieniu składki odprowadzanej również od wynagrodzenia I.M. w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 28 lutego 2017 r. jako pracownika płatnika składek M. sp. z o.o. przy składce liczonej od wynagrodzenia I.M. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę: 02/2010r. - 12.2010 r. – 1.317 zł miesięcznie; 01/2011 r. – 1.365,30 zł miesięcznie, 02/2011 r. – 1.155 zł miesięcznie, 03/2011 r. – 1.201,20 zł miesięcznie, 04/2011 r. - 12/2011 r. – 1.386 zł miesięcznie, 01 /2012 r. - 850 zł miesięcznie, 02/2012 r. - 09/2012 r. – 1.500 zł miesięcznie, 10/2012 r. -12/2012 r. - 187,50 zł miesięcznie, 01/2013 r. - 12/2013 r. - 200 zł miesięcznie, 01/2014 r. - 12/2014 r. - 210 zł miesięcznie, 01/2015 r. - 12/2015 r. 218,75 zł miesięcznie, 01/2016 r. - 12/2016 - 231,25 zł miesięcznie, 01/2017 r. - 02/2017 r. - 250 zł miesięcznie; składki na Fundusz Pracy winny być deklarowane i odprowadzane również od wynagrodzenia Pani I.M. w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 30 września 2012 r. jako pracownika płatnika składek M. sp. z o.o. i ustalenie kwot należnych na Fundusz Pracy przy uwzględnieniu składki odprowadzanej również od wynagrodzenia pani I.M. w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 30 września 2012 r. jako pracownika płatnika składek M. sp. z o.o. przy składce liczonej od wynagrodzenia pani I.M. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę: 02/201 - 12.2010 r. – 1.317 zł miesięcznie; 01/2011 r. - 1365,30 zł miesięcznie, 02/2011 r. – 1.155 zł miesięcznie, 03/2011 r. – 1.201,20 zł miesięcznie, 04/2011 r. - 12/2011 r. – 1.386 zł miesięcznie, 01/2012 r. - 850 zł miesięcznie, 02/2012 r. - 09/2012 r. - 1500 zł miesięcznie; stwierdzenie, że pani I.M. podlegała obowiązkowym

ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 28 lutego 2017 r. jako pracownik płatnika składek M. Sp. z o.o. i ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od przychodów pani I.M.: 02/2010r. - 12.2010 r. – 1.317 zł miesięcznie; 01/2011 r. – 1.365,30 zł miesięcznie, 02/2011 r. – 1.155 zł miesięcznie, 03/2011 r. – 1.201,20 zł miesięcznie, 04/2011 r. - 12/2011 r. – 1.386 zł miesięcznie, 01/2012 r. - 850 zł miesięcznie, 02/2012 r. - 09/2012 r. – 1.500 zł miesięcznie, 10/2012 r. -12/2012 r. - 187,50 zł miesięcznie, 01/2013 r. - 12/2013 r. - 200 zł miesięcznie, 01/2014 r. - 12/2014 r. - 210 zł miesięcznie, 01/2015 r. - 12/2015 r. 218,75 zł miesięcznie, 01/2016 r. - 12/2016 -231,25 zł miesięcznie, 01/2017 r. - 02/2017 r. - 250 zł miesięcznie; w razie uchylenia wskazanego w pkt 1) orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania - o pozostawienie Sądowi drugiej instancji rozstrzygnięcia o kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego związanych z postępowaniem przed Sądem pierwszej i drugiej instancji, a ponadto o zasądzenie kosztów postępowania w tym zastępstwa procesowego za postępowanie kasacyjnego według norm przepisanych oraz o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o orzeczenie odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania o oddalenie skargi kasacyjnej oraz w obu przypadkach o zasądzenie od I.M. i M. sp. z o.o. w R. na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi

nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.); zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob.

postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Zgodnie natomiast z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecnictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecnictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je

przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto także, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por.m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 Nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 Nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por.m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Pełnomocnik skarżących składek nie wykazał w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, aby w sprawie występowało istotne zagadnienie prawne, jak również, aby zachodziła konieczność dokonania wykładni

przepisów prawa budzących poważne wątpliwości. W pierwszej kolejności warto zauważyć, że skarżący nie sformułował żadnego zagadnienia prawnego, które Sąd Najwyższy mógłby rozważyć, z pewnością nie sposób za przedstawienie zagadnienia prawnego uznać ogólne wskazanie na konieczność ustalenia pojęcia „niemal jedyny wspólnik”, bez wskazania nawet przepisu, w oparciu o który problem ten byłby oparty.

Należy zwrócić jednocześnie uwagę, że w uchwale z dnia 21 lutego 2024 r., III UZP 8/23 (LEX nr 3686847) Sąd Najwyższy przyjął, że wspólnik dwuosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością posiadający 99 procent udziałów nie podlega ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1230).

W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy podkreślił, że tytuł podlegania ubezpieczeniom społecznym z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obejmuje tylko wspólnika jednoosobowej spółki z o.o., a więc nie wspólnika w dwuosobowej spółce z o.o., nawet gdy jest właścicielem niemal wszystkich udziałów w spółce. Zdaniem Sądu Najwyższego w sprawie decyduje jednoznaczna regulacja ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – art. 8 ust. 6 pkt 4 - zgodnie z którą, za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest jeden, dlatego w drodze wykładni nie można stwierdzić, iż ubezpieczeniom społecznym na podstawie tej samej regulacji podlega drugi wspólnik w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Nie ma zatem znaczenia czy jest to wspólnik „dominujący” czy „niemal jedyny”. Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych nie definiuje odrębnie wspólnika spółki z o.o., dlatego wspólnik jednoosobowej spółki z o.o. to tylko wspólnik spółki wymienionej w art. 4 § 1 pkt 3 k.s.h., czyli jednoosobowej spółki kapitałowej, w której wszystkie udziały należą do jednego wspólnika. Wspólnikiem jednoosobowej spółki z o.o. nie jest zatem wspólnik, do którego nie należą wszystkie udziały tej spółki. Taki wspólnik nie podlega ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Skarga kasacyjna w niniejszej sprawie nie jest również oczywiście uzasadniona. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w tej części opiera się wyłącznie na polemice z ustaleniami faktycznymi i oceną materiału dowodowego dokonaną przez Sąd drugiej instancji. Pełnomocnik skarżącej nie przedstawił żadnej argumentacji prawnej, która mogłaby wskazywać na rażące naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji, w szczególności takie, które doprowadziłoby do wydania oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., 98 § 1¹ k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.

[i.t.]

[a.ł]